

НОВОСТИ

БРОЈ
Б ПАРА

БРОЈ
Б ПАРА

БРОЈ 819.

Власник и директор Милан П. Савчић

НИШ, ПЕТАК 27 ФЕБРУАРА 1915

ГОДИНА III.

Војислав Ј. Милић - Млађи

Како умире Далмашинац*

На обали мора, пред раком дубоком,
Док јесенско сунце сја с небеског свода,
Усред масе света, стоји сужањ млади,
Невредни Бокељан, поткапешан брода.

Он је леп к'о Парис; млад к'о каиља росе;
Поносито држи љупку главу смелу;
Поглед му је кротак; прамен златне косе
Пада му по леном и високом челу.

Његов лик младићски лака румен жари.
И, док оком блуди по жалу и луци,
Сви црсушњи плачу... Један пастор стари
Прилази му тихо са крстом у руци:

„Одреци се, сине, издајничких снова!
„Врати се са стазе, којом си залут'о!
„Покајнички приђи ћесаровом скуту,
„И добићеш милост!“... А сужањ је ћут'о...

„Макар само шрунку кајања покажи!
„Сломи своје грешно шврдоглавство круто:
„На последњем часу другове прокажи,
„И имаћеш милост!“... А сужањ је ћуш'о...

И, док, за њим, горко, нарицаше мати,
Он, к'о владар, гордо, победнички крочи
И у раку сиђе... Приђоше целати
И копреном гутом везаше му очи.

„Стрелца!“ — еромгласно командова лајтнант,
Исукавши хишро сабљу своју лаку,
И, уз шежак топот чизама војничких,
Шест мрких Маџара ешадоше над раку.

И ћутање вробно обузе сву масу,
И, баш, када она са ужасом виде
Шест упртих циви, у том истом часу
Сужањ шрже руком и копрену скиде,

И отвори очи: дан је био красан;
У провидном зраку трептала је свила;
Ваздух је мирис'о на јесенске руже;
Природа је широм тако дивна била.

Он још једном баци поглед, препун жуди,
На хриди и море, што к'о смарагд сија,
Па забаци главу и раздрљи груди
И кликну:

„Луцај! Живела Србија!“

* Песма о трагичној смрти Далмашинца Срзентића, која су Аустројанци стрелили прошле јесени, у Херцег-Новом.

Нов курс у Грчкој

Сад знамо више о обрту у Грчкој.

Влада Г. Гунариса дала је, преко штампе декларацију о својој политици. Декларација је кратка, али доста каже; каже нам да се у будуће у Грчкој неће водити више она политика коју је водио г. Венизелос.

Да пођемо редом.

У декларацији се каже:

„Грчкој је била потребна, после њених победничких ратова, дуга периода мира за рад на срећи земљиш. Организација јавних служби, организација сувоzemне и поморске снаге и развијање народног благостања осигураће јој од сваке повреде благо, стечено по це-

ну толиких жртава и допустити јој такође, да изврши програм служећи интересима државним и да усвоји политику саобразно народним традицијама. Тога ради Грчка се држала од почетка европске кризе неутралитета.

Ради „организације јавних елужби“, ради „организације сувоземне и поморске снаге“, и ради „развијања народног благостања“, свакако није било потребно мењати владу г. Венизелоса. Ако је ико ишта урадио на организацији војне снаге, организацији јавних служби и подизању народног благостања, то је без сумње г. Венизелос,

којем се то није ни с које стране није спорило. О томе најбоље сведоче последње године Грчке у којима се видно испољила и њена организација, и њена снага, и њено народно благостање.

Узрок промени кабинета треба тражити на другом месту.

То нам казује завршетак првог дела декларације и њен други део.

„Тога ради, од почетка европске кризе, Грчка се држала неутралности“ — вели се у декларацији.

Значи: г. Венизелос је сматрао да се на постизању тога циља може радити и променом досадашње политике неутралности, с тога је он замењен г. Гунарисом, који ће наставити политику неутралности. Јасније речено: наступио је момент када се имала Грчка определити за акцију; г. Венизелос је био за акцију; двор је био томе противан — желео је политику неутралности и последица је тога: пад Венизелосовог аквизионог кабинета и долазак Гунарисовог кабинета, који је за продужење политике неутралности

Други део декларације је још карактеристичнији, нарочито за нас, савезнике Грчке

„Но она (нова грчка влада) имала је и увек ће имати апсолутну дужност да испуни своје савезничке обавезе и да тежи задовољењу својих интереса, а да међутим, не ризикује да компромитира интересе своје територије“.

У овој изјави има мале контрадикције. Док се у почетку каже, да ће Грчка имати увек, апсолутну дужност да испуни своје савезничке обавезе, дотле се даље чини једна дискретна резерва у фрази; „а да не ризикује, да компромитира интересе своје територије.“

Нама се чини да је било довољно изјаснити се за испуњење савезних уговора и да би таква изјава дејствовала умирујући. Овако нам, промена грчке владе изгледа много значајнија.

Ми не мислимо напој савезници давати савете. Ко како ради онако и прође. Али, нека нам је допуштено благовремено приметити, да нагле промене у вођењу политике у критичним моментима ретко доносе очекиване користи. М.

Траже се две до три особе са кулом. Обратити се г-ђи Ђукић. Просветна бр. 6. 2-3

Нисело грозђе...

Шта је хтео Хинденбург?

— Планови немачких војсковођа пропадају. —

„Корriere дела Сера“ сазнаје преко својих дописника, шта је намеравао генерал Хинденбург после битке на Масурским језерима. План Хинденбургов бдо је, како тврде, да прекине везу Варшаве са Петроградом, с тога је довео огромне, контингенте војске, да би могао прећи Њемен.

Познато је како се завршио овај покушај немачки. Руси су једним махом прешли из повлачења у напад и Немце на целој линији.

Последица тога је, поред осталог, била апсолутна забрана свих новина са стране за Немачку. Кајзер мисли да је то довољно, да се сакрије пораз.

ЈУЧЕ

— Најважнији догађаји јучерашњег дана —

Оставка Венизелосова изазвала је велико узбуђење у Атини. Народ је акламирао Венизелоса, и осуђивао његове противнике. Нападнути су становници политичара германофила. Дошло је до сукоба у коме је било мртвих и рањених.

Немачка блокада није имала никаквог успеха. Од 12. до 18. фебруара није поштомљен ни један савезнички брод.

Бомбардован је Булаир на Дарданелима. Турци су имали велике губитке. Прекинута је

веза са Цариградом. Доведена је англо-француска војска. Још није искрцана. Из Тулона кренула се експедициона војска за Турску. Она се састоји из два корпуса и једног пешачког пука. Трупама командује један енглески генерал.

Регистар

Увек исто.

Један мој пријатељ, који је имао прилике да разговара са изведним вишим немачким чиновником у иностранству саопштава ми ову интересантну раз-

лику, коју је тај господин поставио између аустријског и мађарског генерала — Видите, господине, аустријски генерал је плашљив магарца, а мађарски је храбар магарца, али не можете никако заборавити да су и један и други и пак — магарци.

Хомс

НОВОСТИ ИЗ СОФИЈЕ

Софија 25. фебруара Данас пре подне посетили су председника министарства г. Радославова посланик румунски Деруси и бугарски посланик у Србији Чапрашиков.

Г. Деруси је по том посети и талијанског пуномоћног министра, Босо.

Све посете министра неутралних земаља узимају карактер саветовање и информисања. Несумњиво да је непосредан узрок овом бомбардовању Дарданела од стране савезничке флоте.

Анс.

Греј за Румунију

— Енглево помагање румунских тежњи. —

„Адеверул јавља: У нашим дипломатским круговима познаје се, да је енглески посланик у Букурешту добио депешу којом се Едвард Греј, демантујући тендециозне гласове како се британска влада опире румунским националним аспирацијама — овлашћује британског посланика у Букурешту да изјави: како ће Лондон свим својим снагама помагати румунске тежње.

Милион и по

Нови руски војници у Пољској.

Специјални извештач „Журнала“ шаље из Варшаве телеграм у коме означава ситуацију као повољну по Русе и вели:

„Немци из дана у дан све више слабе. До пролећа ће Руси међутим имати две комплетне класе резервиса, спремне да пођу на границу, а то чини милион и по младих војника“.

У вароши незнања

Потпуна изолованост Цариграда

Из Солуна телеграфује миланском „Коријере дела Сера“:

Путници који су успели да напусте Цариград причају да турска престоница, није више престоница, већ велика тамница. Варош је потпуно отсечена од целог света. Није могуће отуда добити никаква извештаја осим оних који даје Волфова Агенција, која, уосталом, сваког дана доноси телеграме за читав један лист, телеграме које једнодушно доноси сва турска штампа. С обзиром на ово, турска јавност, држана наравносноје у пуном незнању, остала је мирна. Уосталом оријенталска апатија искључује сваке демонстрације и војни закони се најстрожије извршују.

Оружје за Бугарску

Бугарској треба 300.000 пушака.

„Журнал де Балкан“ доноси: Из Милана јављају, да Бугарска води преговоре у Италији за куповину 300 хиљада пушака, имајући у виду, да јој Румунија, према последњој конвенцији о транзиту, не може допустити пренос пушака из Аустрије и Немачке.

Око Дарданела

Искрцавање савезничких трупа

„Журнал де Балкан“, који је синоћ припео у Ниш, доноси овај телеграм о искрцавању савезничке војске:

Атина, 23. фебруара.

Савезници су у валиву Саро искрцали 20.000 војника. Очекују се још 100.000 војника.

Енглеске власти закупују стране бродове за транспортовање муниције и египатских трупа у правцу ка Галипољу.

Репортер

Руски цар код војске. Министарство царског одбора издало је књигу, у којој је описано свако бављење Њ. В. руског цара на ратишту. Петроградски лист „Биржевија Вједомости“ доноси из те књиге интересантне појединости. Ми ћемо се у недељном броју користити доношењем тога листа и упознаћемо наше читаоце са колико преданости прати руски цар своју војску.

Руси и Стојан Новаковић. — Искре, илустрован додатак московског „Руског Слова“, доноси слику Стојана Новаковића у кругу својих петроградских другова, руских књижевника Вл. Спасова; М. Горког и И. Е. Рјепина, па пише: Смрћу Стојана Новаковића сисао је у гроб мохикон српске политике, који је био учесник у почетном раду на увећању савремене Србије. Он је био великан српске науке, коју је, као зналац словенске историје и филологије, учинио популарном и на страним универзитетима. Стојан Новаковић био је крупан научник и није му било равна у Србији.

Недељни број. Недељни број „Новости“ изићиће на великом формату са две духов те карикатуре.

Из Пресбурга. Због елементарних непогода Пресбиро није јуче добио телеграфске извештаје, те с тога није могао издати уобичајени вечерњи билетен.

Потребни контролори дувана. Управа Монопола потребан је већи број контролора дувана. Примаће се првенствено они који су служили војску те су из ње иступили било због тога што су лако рањени, било због тога што доцније онеспособљени за службу, за тим они, који су доброг здравља и у младим годинама. Кандидати

треба да имају препоруку среских власти и уверење општине, којим се препоручују. Пријаве се чине или преко среских власти или Управи Монопола.

Умесна наредба. Издата је наредба полицијским властима да се строго пазе на заробљенике, јер је примећено да их извесна лица наговарају на пребегивање преко границе. Дужност је и грађана, да у овоме послу помогну.

Војним обвезницима. Од стране начелника Нишке војне станице, позивају се сви они војни обвезници Моравске Дивизије II. позива, који се налазе на амбулантном лечењу по овд болницама, да се одмах без икаквог изговора јаве Начелнику Нишке војне станице.

Избеглицама. Обраћа се пажња избеглицама, да се најдаље до 3 марта обратe Суду општине Нишке за објаве ради повратка својим кућама После овог рока неће се ником давати бесплатна возња железницом. У свима местима одакле су добеглице постоје одбори ради давања помоћи

НЕКРОЛОГ

† Д-р Воја Стојановић
санитет. пуковник

Не само ваљан и савестан лекар, него је и један добар и поштен човек подлегао болести, опет неуморно вршећи дужност војног лекара, дужност која је била скопчана с највећом опасношћу по здравље. Па ипак, др. Воја Стојановић био је председник лекарске комисије које је сваког дана вршила преглед, у дивизијској команди, оних војника који су оболели или којима је потребно било даље боловање, а њих је увек било много.

Д-р Воја Стојановић је давнашњи војни лекар, и више година био је управник Војне Болнице у Нишу. Познат као ваљан лекар, он је у Нишу могао имати обилну приватну праксу, што је војним лекарима дозвољено; али да би савесно одговорио својој службеној дужности, д-р Воја је избегавао ту праксу колико му је његова добра душа то дозвољавала. Неуморно радећи преко дана у Војној Болници, он је више пута савлађивао свој умор — обилзећи ноћу тешке болеснике у вароши.

Жалост је велика што Д-р. Воје Стојановића нема више међу живима. Отаџбина и човечанство још су требали његове лекарске услуге. Вечан му помен!

ЈАВНА ГОВОРНИЦА

Управи Срп. Јер. Општине
НИШ.

П. Господо!

Доста је жалосно кад Ви до сада нисте избацили из Ваше средине оvd. Рабинера, а кад бисте се запитали зашто? Ја ћу Вам одмах казати. Ствар је у овоме:

23. ов. м. имало је се вршити обрезање мога детета у овдашњој синагози. Изјутра као по нашем обичају имало је се прво одржати јутрење и после извршити обрезање. Кад ј. г. Рабинер дошо и дознао, да после елужбе Божије има да се изврши обрезање мога д-тета

онда је он (г. Рабинер) одмах отишао из Синагоге и није се више вратио.

Урок томе ја не знам шта је. Али оћу да Вам кажем да овакав човек не заслужује да буде у нашој средини, још мање сад када се овде у Нишу налазе велики део Београђана.

Срећа те је био у Синагози г. Аврам Алкалај свештеник из Београда и вршио службу Божију те је се могло извршити обрезање мога детета. Иначе морали би остати без службе Божије. С' тога Вас овим молим и опомињем да водите строго рачуна о овоме безазленом, грамзљивом и немислом човеку као што је тај г. самозваки Рабинер.

Но није само тај случај, већ има више случајева где је било неколико погребца (ливаја) гд је г. самозваки Рабинер био звак а и по својој професији дужак доби на погребу, а ипак није дошао зато што су покојници били од породица сиротног стања (бежанци) или од заробљених аустријских војника.

Надам се да ће управа о томе водити мало више рачуна, да се не би и у будуће десил овакви мемиле случајеви, јер кад је плаћен чиновник треба а и мора да врши тачно своју дужност.

Ниш, 25-И-1918. год.

С' поштовањем
Ниском М. Мандић.

Женска конфекциона трговина

МИКЕ КОЈАДИНОВИЋА ИЗ БЕОГРАДА

пресељена је у Нишу и препоручује

— ОГРОМАН ИЗБОР: —

МУШКИХ И ЖЕНСКИХ ХАЉИНИЦА, ДЕЧИЈИХ КАПУТИЋА, Костима свилени мантлова, блуза, сукања, мидера, жипона, гуми-матлова, шлафрока, хаљина, вечњаница, разних пролетњих капута, кецеља за одрасле и децу.

Обраћа се пажња поштоваој публици на већ ома спуштеним ценама. Радња се налази до Господ. Милоша Милосављевића, гвожђ. ул. Обреновића 69

С највећим болом у души јављамо сродницима и пријатељима даје наш мили и непрежаљени

† Д-р. ДУШАН ПОМОРИШАЦ

дечији лекар из Београда, рез. санитетски поручник

премину 13. фебруара о. г. у Ваљево, на војној дужности, од пегавог тифуса. Привремено је сахрањен у Ваљево. Алексинац — Скопље. 255, 1—3

Ожалосћени: супруга Љубица, мати Јулијана, деца: Зора, Никола и Живојин, сестра: Јеленсавета, шураци: Димитрије Р. Христић и др. Јован Б. Јовановић, зет: Милош Перовић професор, сестрић: Рада, сестричине: Мица, Вида и Јулијана, свастика Полексија М. Милошевић и остала многобројна родбина.

Дивне жртве видли на гомиле пред олтаром цркве и племена.

На небу им душе царовале, ка им име на земљи царује! Ђевош.

Нашем милом и драгом

† Владимиру Ж. Јотићу

вештајском капетану и командиру чете III. прекобројног пука, који је у крвавим борбама на Дрини, против вазда подле и грабљиве Аустрије, првог септембра пр. год., положио свој млађани живот за Отаџбину, даваћемо у суботу 28. о. м. у 10 часова пре подне у овдашњој Цркви ШЕСТО-МЕСЕЧНИ ПОМЕН,

Фебруара, 1915. Књажевац,

Тужни и жалосни: мати Ленка, супруга Стана, ћерчица Јелена—Лелица, браћа: Јоца трг. и Лазар, резервни коњички потпоручник, сестра Мица, ташта и таст Даринка и Сава М. Ђукић, адв. и остала многобројна родбина

Своме премилом и непрежаљеном

† Петру С. Паунковићу

учитељу и рез. пеш. поручнику VIII. пука, II. позива

који је погинуо 1-ог септембра код — Крупња даваћемо ПОЛУ-ГОДИШЊИ ПОМЕН 28. фебруара око 10 часова у цркви њуприској.

Благодаримо господи официрима VIII. пука, II. позива и г. Проти Остојићу на одржаним поменима на гробу покојњиковом код Беле Цркве. Благодарни смо и г. свештенику и грђанству Беле Цркве које чува наш мили гроб. Захвални смо и свима својим рођацима, познаницима и пријатељима, који беху у могућности да посете гроб нашег дравог покојника и целују га место тужне родбине, јер је њој та могућност ускраћена још за који дан, већ једино да целива орден и медаље јунакове место крста и дравог гроба. Ввала свима! Вашом пажњом тугу блажимо, сећајући се стиха:

„Благо гробу и у тами што се ејаји,
Где кандило припаљују нараштаји“.

Ђупраја—Ниш—Скопље.

Тужни: супруга Магдалена учитељица; синови: Стеван, Милош, Борте гимназ.; Бошко уч. ос. школ.; мати Катарина; брат Борте С. Паунковић проф и рез. капетан; снаха Ружица; таста и таст Перса и Милош М. Ђурић пенз. из Београда; шурак Бож. М. Ђурић члан управе вароши Скопља; шурања Борка; свастике: Мара наст. гим., Даница учитељ, и Милица; стриц Лазар; тетке: Јелка Анђелковићка и Анка Ивезићка; ујак Петар Новаковић и остала родбина. 267, 1—1